

**คาดการณ์พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม
ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒
บริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

ห่อมความกดอากาศต่ำปกคลุมประเทศลาวและเวียดนามตอนบนในระยะต้นสัปดาห์ กับมีร่องมรสุมพาดผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระยะกลางสัปดาห์ โดยพาดเข้าสู่ห่อมความกดอากาศต่ำบริเวณประเทศเวียดนามตอนบนและอ่าวตังเกี๋ย ในวันที่ 11 และ 12 ก.ย. และพาดเข้าสู่ห่อมความกดอากาศต่ำบริเวณประเทศกัมพูชาในวันที่ 13 ก.ย. จากนั้นร่องมรสุมได้เลื่อนลงมาพาดผ่านภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และภาคตะวันออก โดยพาดเข้าสู่ห่อมความกดอากาศต่ำบริเวณทะเลจีนใต้ตอนกลางในระยะปลายสัปดาห์ ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทยตอนบนมีกำลังแรงขึ้นในระยะครึ่งหลังของสัปดาห์ ลักษณะดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีฝนส่วนมากบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระยะครึ่งแรกของสัปดาห์ จากนั้นมีฝนเพิ่มขึ้นบริเวณภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ (ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา <https://www.tmd.go.th/climate>)

สถานการณ์ในพื้นที่น้ำท่วมภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel - ๑A และดาวเทียม COSMO_SkyMed - ๑,๒,๔ บันทึกในช่วงระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒ (ที่มา: <http://flood.gistda.or.th/> Thai Flood Monitoring System) เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ซ้อนทับกับข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สถานการณ์น้ำท่วมเพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ ยังคงมีน้ำท่วมขังในพื้นที่การเกษตร พื้นที่ลุ่มต่ำ และพื้นที่ชุมชนอยู่ โดยมีพื้นที่น้ำท่วมในภาคเหนือประมาณ ๙๓๘,๔๐๖ ไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๐.๘๘ ของพื้นที่ภาคเหนือ และพื้นที่น้ำท่วมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒,๘๓๕,๒๘๗ ไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๒.๖๘ ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพื้นที่การเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ พบว่า

๑. ภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าว ๗๗๔,๐๑๖ ไร่ พืชไร่มีเนื้อที่ ๕,๗๑๘ ไร่ ไม้ผล ๘๘๔ ไร่ ไม้ยืนต้น ๖๕๒ ไร่ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ๗,๗๑๔ ไร่ และพื้นที่อื่นๆ ๑๔๙,๔๒๒ ไร่
๒. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าว ๒,๔๔๔,๑๖๘ ไร่ พืชไร่มีเนื้อที่ ๓๑,๐๔๗ ไร่ ไม้ผล ๓๘๐ ไร่ ไม้ยืนต้น ๒๐,๐๓๕ ไร่ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ๒๓,๕๐๔ ไร่ และพื้นที่อื่นๆ ๓๑๖,๑๕๓ ไร่

รายละเอียดสรุปพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมดังตารางที่ ๑ ,ตารางที่ ๒ และภาพที่ ๑ , ภาพที่ ๒

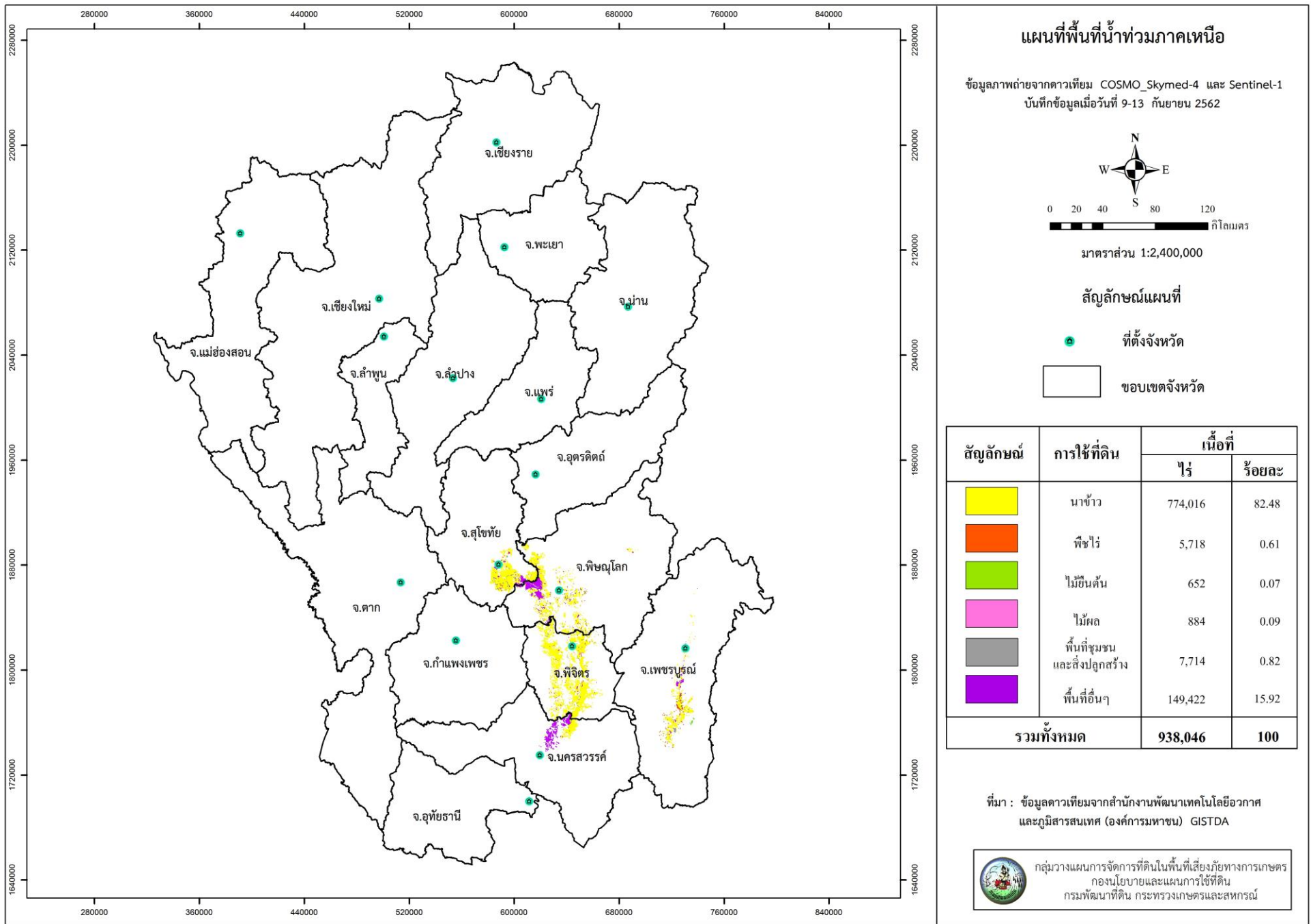
ตารางที่ ๑ พื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมภาคเหนือ วันที่ ๙ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

จังหวัด	พืชเศรษฐกิจ				พืชไร่อื่นๆ	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พื้นที่ชุมชนและ สิ่งปลูกสร้าง	พื้นที่อื่นๆ	เนื้อที่ (ไร่)
	นาข้าว	ข้าวโพด	มันสำปะหลัง	อ้อย						
จ.นครสวรรค์	51,200	62	-	13	6	11	42	644	31,098	83,076
จ.พิจิตร	332,710	15	22	240	13	117	587	1,982	1,787	337,473
จ.พิษณุโลก	110,073	126	71	753	6	119	141	1,629	87,892	200,810
จ.เพชรบูรณ์	40,984	2,658	323	1,016	-	405	64	2,306	3,505	51,261
จ.สุโขทัย	239,049	23	-	371	-	-	50	1,153	25,128	265,774
จ.อุตรดิตถ์	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
เนื้อที่รวม (ไร่)	774,016	2,884	416	2,393	25	652	884	7,714	149,422	938,406

หมายเหตุ : ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียม Sentinel - ๑A และดาวเทียม COSMO_SkyMed - ๑,๒,๔ บันทึกในช่วงวันที่ ๑ - ๖ กันยายน ๒๕๖๒

(ที่มา: <http://flood.gistda.or.th/> Thai Flood Monitoring System) ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบในพื้นที่อีกครั้ง

- พืชไร่ เช่น ยาสูบ พริก แตงโม ถั่วเหลือง เป็นต้น
- ไม้ผล เช่น มะม่วง ส้ม ลำไย ไม้ผลผสม เป็นต้น
- ไม้ยืนต้น เช่น สัก ยูคาลิปตัส ไม้ เป็นต้น
- พื้นที่อื่นๆ เช่น ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ลุ่ม เหมืองเก่า เป็นต้น

ภาพที่ ๑ แผนที่พื้นที่น้ำท่วมภาคเหนือ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

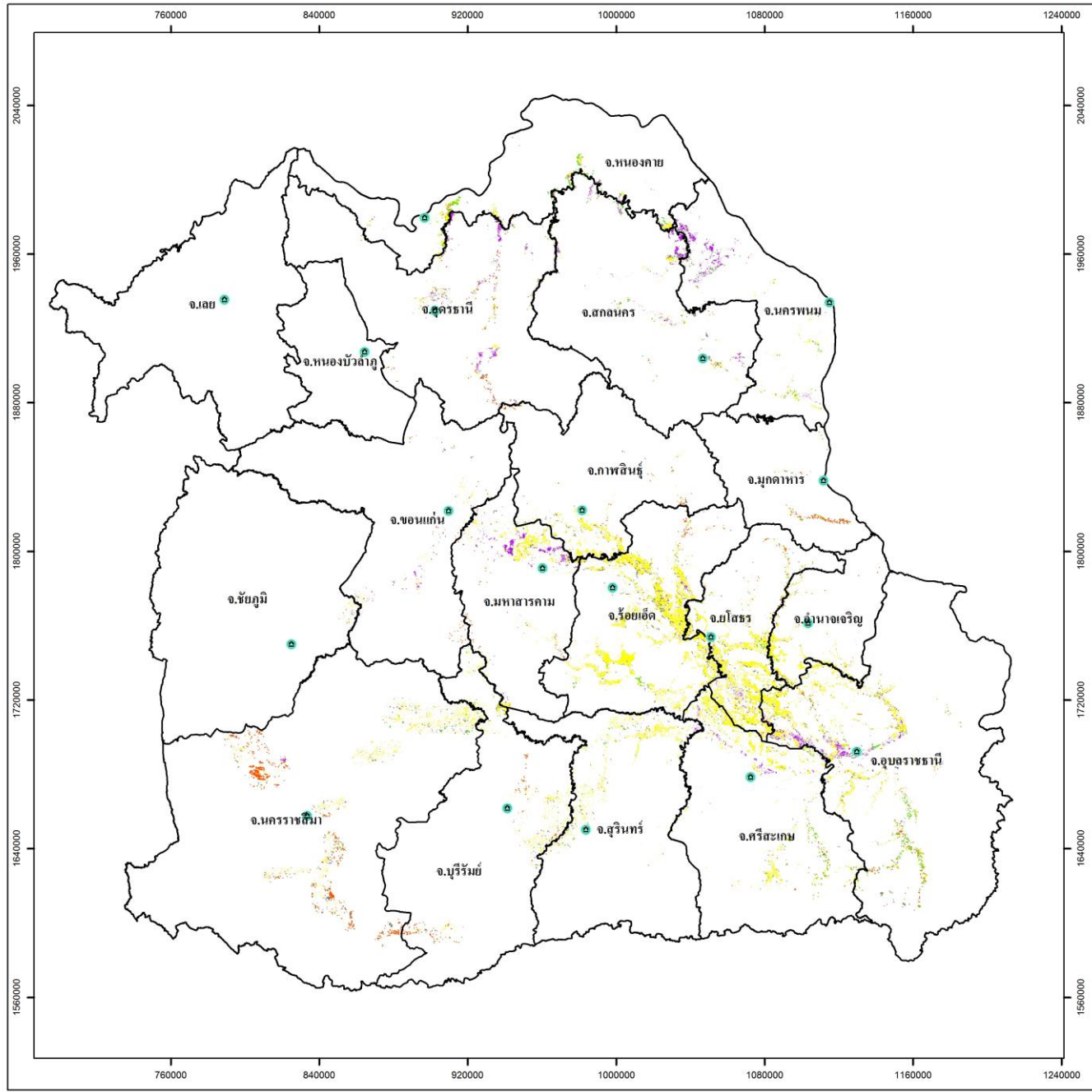
ตารางที่ ๒ พื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ ๙ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

จังหวัด	พืชเศรษฐกิจ						พืชไร่อื่นๆ	ไม้ยืนต้นอื่นๆ	ไม้ผล	พื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูก สร้าง	พื้นที่อื่นๆ	เนื้อที่ (ไร่)
	นาข้าว	ข้าวโพด	มันสำปะหลัง	อ้อย	ปาล์มน้ำมัน	ยางพารา						
จ.กาฬสินธุ์	92,539	-	258	690	6	13	-	126	-	837	2,314	96,783
จ.ขอนแก่น	11,012	-	257	182	-	12	6	26	27	399	4,922	16,843
จ.ชัยภูมิ	3,495	-	9	52	-	-	-	8	-	47	607	4,218
จ.นครพนม	19,124	-	51	24	112	385	14	1,296	-	183	43,966	65,155
จ.นครราชสีมา	99,762	4,920	8,116	986	34	126	6	1,381	67	3,726	7,399	126,523
จ.บึงกาฬ	19,246	-	43	19	115	301	220	1,612	-	33	5,932	27,521
จ.บุรีรัมย์	57,401	32	827	1,008	-	64	-	175	-	783	1,056	61,346
จ.มหาสารคาม	96,522	6	295	118	-	-	43	408	7	860	48,266	146,525
จ.มุกดาหาร	4,462	-	219	1,354	9	112	-	29	31	148	389	6,753
จ.ยโสธร	448,775	-	736	442	55	279	39	466	29	1,890	18,007	470,718
จ.ร้อยเอ็ด	729,837	-	382	838	-	180	8	1,075	6	5,137	14,546	752,009
จ.ศรีสะเกษ	220,251	14	505	49	61	999	59	228	26	1,383	15,058	238,633
จ.สกลนคร	25,849	-	195	453	146	266	14	1,470	36	1,362	41,396	71,187
จ.สุรินทร์	101,535	-	199	24	24	13	14	334	6	980	4,128	107,257
จ.หนองคาย	36,396	10	-	128	49	117	288	1,507	8	87	4,517	43,107
จ.หนองบัวลำภู	-	-	-	-	-	58	-	-	-	53	-	111
จ.อำนาจเจริญ	106,837	-	589	586	33	114	-	1,201	21	396	4,120	113,897
จ.อุดรธานี	28,049	-	295	2,098	96	116	7	615	6	1,075	47,003	79,360
จ.อุบลราชธานี	343,076	-	2,715	44	230	2,936	561	1,017	110	4,125	52,527	407,341
เนื้อที่รวม (ไร่)	2,444,168	4,982	15,691	9,095	970	6,091	1,279	12,974	380	23,504	316,153	2,835,287

หมายเหตุ : ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียม Sentinel - 1A และดาวเทียม COSMO_SkyMed - ๑,๒,๔ บันทึกในช่วงวันที่ ๙ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

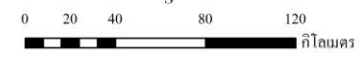
(ที่มา: <http://flood.gistda.or.th/> Thai Flood Monitoring System) ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบในพื้นที่อีกครั้ง

- พืชไร่ เช่น พริก แตงโม เป็นต้น
- ไม้ผล เช่น มะม่วง กล้าย ไม้ผลผสม เป็นต้น
- ไม้ยืนต้น เช่น ยูคาลิปตัส สัก เป็นต้น
- พื้นที่อื่นๆ เช่น พื้นที่ลุ่ม ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม เป็นต้น

แผนที่พื้นที่น้ำท่วมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียม COSMO_Skymed-4 และ Sentinel-1
 วันที่ข้อมูลเมื่อวันที่ 9 - 13 กันยายน 2562

มาตราส่วน 1:2,000,000

สัญลักษณ์แผนที่

- ที่ตั้งจังหวัด
- ขอบเขตจังหวัด

สัญลักษณ์	การใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	นาข้าว	2,444,168	86.22
	พืชไร่	1,279	0.05
	ไม้ยืนต้น	20,035	0.71
	ไม้ผล	380	0.01
	พื้นที่ชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง	23,504	0.83
	พื้นที่อื่นๆ	316,153	11.16
รวมทั้งหมด		2,835,287	100

ที่มา : ข้อมูลดาวเทียมจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ
 และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) GISTDA

กลุ่มวางแผนการจัดการที่ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยทางเกษตร
 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาพที่ ๒ แผนที่พื้นที่น้ำท่วมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

แนวทางการจัดการและฟื้นฟูดินหลังน้ำท่วม

จากสถานการณ์น้ำท่วมขังในหลายพื้นที่เป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะในพื้นที่เกษตรกรรม กรณีที่น้ำท่วมขังจะทำให้ช่องว่างหรือรูพรุนในดินทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กอึดตัวด้วยน้ำ ดินจึงอ่อนตัว โครงสร้างของดินง่ายต่อการถูกทำลาย และเกิดการอัดแน่นได้ง่าย สภาพดินเสื่อมจากน้ำท่วมขังหรือกระแส น้ำพัดพาจุลินทรีย์และหน้าดินออกไป ดังนั้นเมื่อน้ำลดแล้วจำเป็นต้องมีการจัดการดินและฟื้นฟูสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ ก่อนที่จะมีการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลต่อไป อย่างไรก็ตามทางกรมพัฒนาที่ดินมีการเตรียมพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือและเสนอแนะแนวทางให้แก่เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนดังนี้

1. พื้นที่น้ำท่วมขังนานจนเกิดการเน่าเสีย

พื้นที่การเกษตรหรือพื้นที่ในชุมชนที่เกิดน้ำท่วมขัง ให้ใช้สารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็นจากสารเร่งซูเปอร์ พด.6 จำนวน 15-25 ลิตรต่อไร่ ในน้ำท่วมขังลึก 10-15 ซม. หากความลึกเฉลี่ย 75 ซม. ให้ใช้น้ำหมักชีวภาพเฉลี่ย 120 ลิตร โดยบริเวณน้ำท่วมขังที่มีกลิ่นเน่าเหม็นใช้ทุกๆ 10 วัน และบริเวณน้ำท่วมขังที่มีกลิ่นเน่าเหม็นมากใช้ทุกๆ 3 วัน เพื่อช่วยบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น

2. พื้นที่นาข้าว

กรณีที่นาข้าวถูกน้ำท่วมขังจนเสียหายหมด ให้ใช้ พด.2 ในอัตรา 5 ลิตรต่อพื้นที่ 1 ไร่ ราวเพื่อให้ต่อซังย่อยสลายได้เร็วขึ้น ช่วยให้เกษตรกรสามารถเตรียมพื้นที่ในการทำนาฤดูกาลต่อไปได้ แต่กรณีที่เกษตรกรไม่สามารถปลูกข้าวได้ทันตามฤดูกาล แนะนำให้ปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน ถั่วพรี ถั่วมะแฮะ และพืชตระกูลถั่ว แล้วสับกลบเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

กรณีที่นาข้าวถูกน้ำพัดพาหน้าดิน ทำให้หน้าดินสูญเสียธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ให้ปรับปรุงบำรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยหมักในอัตรา 2 ตันต่อไร่ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างและสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดินอย่างต่อเนื่อง

3. พื้นที่ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น

กรณีพื้นที่ไม้ผล หรือไม้ยืนต้นถูกน้ำท่วมขัง ควรเร่งระบายน้ำออกจากพื้นที่เพื่อช่วยเหลือรากต้นไม้ผลที่ขาดออกซิเจน และพยายามไม่รบกวนบริเวณโคนต้นที่มีรากพืชอยู่ หลังน้ำลดและดินค่อนข้างแห้งควรเก็บตัวอย่างดินส่งวิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน เพื่อวางแผนการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่สวนผลไม้ และต้องรีบดำเนินการแก้ไขและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับต้นไม้ผลคือ หากพบว่าลำต้นเอนใกล้ล้ม ให้ใช้ไม้ค้ำยันไว้ โดยไม่เข้าไปเหยียบย่ำโคนต้น จากนั้นต้องระบายน้ำที่แช่ขังบริเวณโคนต้นออกให้หมด เมื่อดินเริ่มแห้งให้ตัดแต่งกิ่งที่ใบแก่และใบที่ไม่ได้รับแสงแดดออก ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยใส่บริเวณรอบๆ ทรงพุ่ม สำหรับ ปุ๋ยหมักที่ใช้ให้ขยายเชื้อจากสารเร่งซูเปอร์ พด.3 ก่อนเพื่อป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า รดด้วยน้ำหมักชีวภาพที่เตรียมจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 เจือจาง 1:500 เพื่อเร่งการเจริญของระบบรากพืช ร่วมกับการให้ปุ๋ยทางใบเพื่อให้ต้นไม้ฟื้นตัวเร็วขึ้น

อย่างไรก็ตาม หากในพื้นที่น้ำท่วมมีน้ำไหลหลากด้วยและกลัวว่าสภาพดินอาจเสื่อม เกษตรกรสามารถเพิ่มอินทรีย์วัตถุเพื่อปรับปรุงบำรุงดินหรือเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในดินเพื่อขอคำแนะนำได้ที่สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัด หรือปรึกษาหมอดินอาสาใกล้บ้านท่าน ก่อนที่จะเพาะปลูกพืชในฤดูกาลต่อไป

กลุ่มวางแผนการจัดการที่ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒